

Arbeids- og sosialdepartementet

Postboks 8019 Dep

0030 Oslo

Oslo, 12. april 2016

HØRINGSSVAR – ENDRING I DAGPENGEFORSKRIFTEN

Tekna viser til oversendt høringsnotat om endringer i dagpengeforskriften. Tekna støtter forslaget om endrede regler for dagpenger under utdanning etter dagpengeforskriftens bokstav a), samt at det legges opp til rask ikrafttredelse.

Tekna mener det er viktig å opprettholde et tydelig skille mellom det å studere og det å motta dagpenger. Samtidig er det viktig for Teknas medlemmer å kunne ha mulighet til å kombinere dagpenger og kvalifiserende utdanning som kan gi økt mobilitet i arbeidsmarkedet. Særlig gjelder dette de som har blitt sagt opp som følge av nedskaleringen av olje- og gasssektoren på Sør- og Vestlandet, og som trenger en rask kompetansepåbygging for å bli optimalt kvalifisert for andre jobber i andre næringer.

Tekna mener at høringsforslaget byr på enkelte utfordringer rundt forskriftens bokstav c), og at utvidelsen av adgangen til å motta dagpenger under utdanning ikke er omfattende nok.

Kort om Teknas medlemmer som er blitt arbeidsledige

Teknas medlemmer har minst en mastergrad etter fem eller flere års studier ved universitet og høyskole. De som nå mister eller har mistet sitt arbeid innenfor olje- og gassbransjen, er gjennomgående spesialiserte innenfor sitt fagfelt. Mange opplever at de trenger et relevant kurs eller et påbyggingsfag for å lykkes på arbeidsmarkedet. En rask omstilling til nye bransjer og næringer er ofte avhengig av noe tilleggsutdanning. Normalt tilbys relevant kvalifiserende kurs/utdanning på dagtid ved universitet og/eller høyskole, men med dagens teknologi finnes selvsagt også flere andre muligheter. Dette kan dreie seg om komplementære fag eller en kombinasjon av fag som øker muligheten for ny sysselsetting gjennom nettkurs, uavhengig av tidspunkt for undervisningen.

Teknas medlemmer har gjennomgående et sterkt ønske å komme raskt tilbake i arbeid. I tillegg er det viktig at tiden som dagpengemottaker kan utnyttes på en best mulig måte til arbeidssøking og kvalifisering. Vi mener at det er en ubetinget fordel for samfunnet og arbeidslivet at dagpengeperioden blir kortest mulig.

Ved å legge forholdene til rette for fleksibel kvalifisering gjennom kombinasjon av dagpenger og utdanning, vil det åpenbart kunne gi dobbel positiv effekt for samfunnet, gjennom økt skatteinngangen og reduserte utgifter til dagpenger.

Kort om høringsforslaget - dagpengeforskriftens § 4-3 fjerde ledd bokstav a)

Tekna noterer at det åpnes opp for større adgang og fleksibilitet til å kombinere dagpenger og utdanning. Etter forslaget til dagpengeforskriftens § 4-3 fjerde ledd bokstav a) og ordlyden i høringsnotatet er Tekna fornøyd med at det legges opp til at utdanning og enkeltfag/emner som kan inngå i en høyere grad kan kombineres med dagpenger. Dagpengeretten er etter forskriftsforslaget i behold, dersom den kvalifiserende utdanningen er lagt opp slik at:

- Undervisning skjer «utenfor normal arbeidstid», det vil si på kveldstid
- Progresjonen i forhold til normalstudier er redusert med 50%

Det innvilges også inntil 10 dagers studiesamlinger på dagtid per semester. Tekna mener at dette samlet sett er et riktig steg i riktig retning.

Vi ønsker samtidig å peke på at Teknas medlemmer ønsker å benytte tiden som arbeidsledige, både kveldstid og dagtid, til kvalifiserende utdanning. I forhold til det vi anser som en optimalisert løsning der undervisning i alle typer fag kan kombineres med dagpenger uavhengig av når utdanningen skjer, medfører forslaget at;

- Kvalifiseringen for ny jobb tar lenger tid enn nødvendig på grunn av kravet om redusert progresjon under bokstav a)
- Det vil av samme grunn ta lenger tid enn nødvendig å returnere til arbeidslivet med ny kompetanse
- De samfunnsøkonomiske kostnadene øker og potensielle inntekter fra personskatt reduseres.

Dagpengeforskriftens § 4-3 fjerde ledd bokstavene a) og c)

Mange av Teknas medlemmer har dessverre fått avslag på krav om dagpenger fra NAV, fordi valgt utdanning/kurs har skjedd på dagtid og fordi de kvalifiserende fagene/utdanningen som arbeidslivet etterspør som hovedregel alltid kan inngå i en høyere grad.

Etter dagpengeforskriftens § 4-3 fjerde ledd bokstav c) annet ledd er det ikke mulig å kombinere dagpenger og utdanning/kurs/enkeltemner som kan inngå i en høyere grad. Tekna mener at denne delen av forskriftsbestemmelsen må slettes slik at regelverket kan bygge bedre opp under formålet om raskt å få kvalifiserte arbeidsledige tilbake i jobb.

Forskriftskravet om «dagtid» i bokstav c) fremstår også som lite tilpasset vår teknologiske hverdag, der bruk av dataverktøy åpner for utdanning ubundet av tid. Nettkurs og digital læring er to stikkord.

Hvorvidt utdanningen skjer på kveldstid eller dagtid blir derfor i mange tilfeller derfor uten reelt innhold. Dagens arbeidsmarked og arbeidstidsordninger er i stor grad preget av fleksibilitet, og et skille mellom «normal» og «unormal arbeidstid» virker lite relevant som kriterium.

Sammenhengen mellom dagpengeforskriftens bokstav a) og bokstav c) fremstår etter vårt skjønn derfor noe haltende. Gitt at utdanning kan skje «på kveldstid» og med redusert progresjon, tillater bokstav a) en kombinasjon av alle typer utdanning og dagpenger.

Når utdanning skjer på dagtid og innenfor et begrenset tidsrom på tre måneder, skal det etter bokstav c) automatisk gis avslag på dagpenger dersom utdanningen kan inngå i en høyere grad. Hva som i det enkelte tilfelle utgjør normalarbeidstid kan være nokså vanskelig å avgjøre.

At det skal være en slik tilsiktet forskjell mellom utdanningstyper hovedsakelig basert på når på døgnet utdanningen/kvalifiseringen foretas, fremstår som vanskelig å forstå. Et slikt regelsett ivaretar etter vårt skjønn ikke den arbeidslediges og samfunnets ønske om rask retur tilbake til arbeidsmarkedet. Det kan også medføre at flere bruker unødvendig lang tid på kvalifisering som de ellers ville gjennomført på normert tid.

Fra vårt perspektiv fremstår derfor departementets forslag bare som et delvis svar og i forhold til en optimal løsning som feil bruk av tid og ressurser. I et samfunnsperspektiv kan det heller ikke være riktig eller ønskelig at den arbeidsledige holdes på dagpenger dobbelt så lang tid for å tilfredsstille progresjonskravet under bokstav a).

Tekna mener at den riktige og logiske løsningen for å møte arbeidsmarkedsutfordringen for høyt utdannende er å likestille all utdanning etter dagpengeforskriftens bokstaver a) og c) og med fulle dagpengerrettigheter.

Teknas forslag

Tekna mener at departementets forslag til endringer av dagpengeforskriftens § 4-3 fjerde ledd bokstav a) svarer på deler av utfordringen i dagens arbeidsmarked for høyt utdannede arbeidsledige som ønsker eller trenger å ta kvalifiserende utdanning.

Vi mener at departementet i tillegg bør endre forskriftens bokstav c) slik at det blir mulig å kombinere alle typer utdanning/fag og enkeltemner som kan inngå i en høyere grad med dagpenger. Vårt forslag er derfor at bokstav c) annet ledd strykes. Vi ser at dette kan kreve en lovendring.

Dette vil imidlertid gi et enkel og forutsigbar regel. Betydningen blir at den arbeidsledige gis adgang til å kombinere dagpenger med enhver form for kvalifiserende utdanning. Samtidig vil det noe kunstige skillet mellom vanlig (dagtid) og uvanlig (kveldstid) arbeidstid bli mindre sentralt.

Forslaget vårt vil særlig hensynta alle som har formell utdanning fra før av, men som trenger noe kompetansepåfyll for raskt å komme tilbake i jobb. Utdanning med dagpengerrett kan med vårt forslag enten skje «utenfor arbeidstid» og med redusert progresjon, eller på dagtid med full progresjon.

At det settes en maksimalgrense på tre måneder under bokstav c) bidrar til å understreke skillet mellom ordinær utdanning som må skje for egen regning, og kompetansehevende tiltak med dagpenger for å bringe arbeidsledige raskere tilbake i jobb.

Vi mener at det er viktig at dagpengeforskriften åpner opp for en slik differensiering utfra den arbeidslediges behov, erfaring og utdanningsnivå. For Teknas medlemmer og arbeidsgiverne som ansetter, er det gjerne slik at kompetanse og utdanning er «ferskvare». Den må utvikles, pleies og holdes ved like for å være attraktiv nok til å lykkes i et krevende arbeidsmarked. Det er derfor viktig at den kvalifiserende utdanningen kan skje så raskt som mulig.

Kombinasjonen av kvalifiserende fag og dagpenger vil etter vårt skjønn øke sannsynligheten for rask retur tilbake til arbeidslivet. Det kan også sørge for at den arbeidsledige blir ekstra motivert for å bruke alle tilgjengelige ressurser i jobbsøkerprosesser. For samfunnet kan gevinsten bli et økt og riktigere kompetansenivå blant arbeidstakerne og bidra til enda raskere omstilling til nye jobber og næringer.

Med vennlig hilsen
Tekna –Teknisk-naturvitenskapelig forening

Ivar Horneland Kristensen
Generalsekretær